

Resolusjoner 2025

Senterpartiet
Innlandet

1	Innhold	
2	Endringsforslag	2
3	Innstilling fra Resolusjonkomiteen	3
4	1. En distriktsvennlig privatskolelov	4
5	2. Sats på fjellandbruket!	6
6	3. Oppland Senterparti krever mer desentralisering av naturskadeordninga	7
7	4. Sikring av jernbanenettet i Innlandet	8
8	5. Mangel på helsepersonell	9
9	6. Jerveforvaltning – vi må sikre den todelte målsettinga!	10
10	7. Jernbane over landegrensene	11
11	8. Beredskap - frå ord til handling!	12
12	9. Vi treng vidaregåande skular og fylkeskommunal satsing i heile Innlandet	14
13	10. Politisk kontroll over energinettet	16
14	11. Jerveforvaltning – vi må sikre den todelte målsettinga!	17
15	12. Resolusjon om fylkesbytte for kommuner og viktigheten av folkeavstemning	19
16	13. Kommunalt FAU, KFU, må bli lovpålagt i hele landet!	20

17 **Endringsforslag**

Frist for innsending: **Lørdag 15. februar, klokken 13.00**

Alle endringsforslag skal sendes inn via dette skjemaet:

<https://forms.office.com/e/HR2uW1KFRp>

18
19

Innstilling fra Resolusjonskomiteen

Innstilling fra resolusjonskomiteen i prioritert rekkefølge.

Prioritet:	Tittel:	Innsendt av:	Innstilling:
1	1. En distriktsvennlig privatskolelov	Hedmark SUL	Innstilt behandlet
2	2. Sats på fjellandbruket	Valdresregionen	Innstilt behandlet
3	3. Oppland Senterparti krever mer desentralisering av naturskadeordninga	Sør-Gudbrandsdalen og Stortingsrepresentantene i Oppland	Innstilt behandlet
4	4. Sikring av jernbanenettet i Innlandet	Resolusjonskomiteen	Innstilt behandlet
5	5. Mangel på helsepersonell	Gjøvikregionen	Innstilt behandlet
6	6. Jerveforvaltning – vi må sikre den todelte målsettinga!	Resolusjonskomiteen	Innstilt behandlet
<-	7. Jernbane over landegrensene	Sør-Østerdalen	Oversendes fylkestyret
<-	8. Beredskap – Frå ord til handling!	Sør-Gudbrandsdalen	Oversendes fylkestyret
<-	9. Vi treng videregående skuler og fylkeskommunal satsing i heile Innlandet	Fylkestingsgruppa	Oversendes fylkestyret
<-	10. Politisk kontroll over energinetet	Kongsvingerregionen	Oversendes fylkestyret
-	11. Jerveforvaltningen – vi må sikre den todelte målsettinga!	Nord-Gudbrandsdalen	Avvises, til fordel for ny nr. 6
-	12. Resolusjon om fylkesbytte for kommuner og viktigheten av folkeavstemning	Innsendt av Randsfjordregionen (Uten støtte fra Søndre og Nordre Land)	Avvises
-	13. Kommunalt FAU, KFU, må bli lovpålagt i hele landet!	Hedmark Senterkvinner	Avvises

20 **1. En distriktsvennlig privatskolelov**

21 En helt sentral del av Senterpartiets politikk er å sikre et godt utdanningstilbud som er
22 tilgjengelig for alle, uavhengig av geografisk eller sosioøkonomisk bakgrunn. Kampen for
23 nærskolen er derfor en viktig hjertesak for Senterpartiet! Både den lokale grunnskolen,
24 og den videregående skolen, fungerer som limet i lokalsamfunnet og holder liv i bygda.

25 Det er i dag 376 færre grunnskoler enn for 15 år siden, og størst er nedgangen i små
26 distriktskommuner, hvor reduksjonen tilsvarer 10% sammenlignet med for fire år siden.
27 Også i den videregående skolen ser man store endringer i skolestrukturen, med
28 nedleggelsen av seks skoler og skolesteder i Innlandet fylkeskommune som et godt
29 eksempel. Nedleggelsene begrunnes ofte med synkende elevtall og en vanskelig
30 kommuneøkonomi.

31 Senterpartiet har i regjering derfor innført et eget tilskudd på 500.000 kroner per
32 kommunale grunnskole. Dette i tillegg til å ha styrket kommunenes økonomi vesentlig
33 gjennom nytt inntektssystem, og en rekke andre distriktspolitiske tiltak for å styrke
34 bosetting i utkantene.

35 I 2023 innførte regjeringen flere endringer i privatskoleloven, noe som blant annet
36 medførte at profilskoler ble tatt ut av godkjenningsgrunnlaget for private skoler med rett
37 til statsstøtte. Det ble også lovfestet at det skal legges vesentlig vekt på de folkevalgtes
38 mening ved behandling av søknader om private skoler. Dette blir i realiteten praktisert
39 som en vetorett.

40 Det er viktig å gi rom for at skolene kan ha en profil som er tilpasset de lokale
41 samfunnene, spesielt i distriktene, hvor særegne behov og ønsker kan skape gode
42 muligheter for spesialiserte utdanningstilbud. Å åpne for mer fleksibilitet i
43 privatskoleloven vil bidra til et mer dynamisk og inkluderende utdanningssystem, der
44 både lokale styrker og samfunnets behov står i sentrum og hvor alternativ pedagogikk
45 også blir et reelt tilbud på bygda.

46 Senterpartiet mener derfor at privatskoleloven bør endres for å tilrettelegge for et
47 utdanningssystem som er både mangfoldig og fleksibelt og som i større grad sikrer en
48 distriktsvennlig privatskolelov som gir barn og unge i distriktene de samme mulighetene
49 som i sentrale strøk.

50 **Hedmark og Oppland Senterparti mener:**

- 51 - Privatskoleloven må åpne for muligheten til å etablere profilskoler som fremmer
- 52 lokale kulturtradisjoner og spesifikke kompetansebehov i distriktene.
- 53 - Ved godkjenning av søknader om privatskoler med rett til statsstøtte, må
- 54 distriktspolitiske hensyn vektlegges i mye større grad enn det som er dagens
- 55 praksis
- 56 - Lovendringen som gjør at det legges "vesentlig vekt " på de folkevalgtes mening
- 57 ved opprettelse av private skoler, kan ikke fortsette å praktiseres som en vetorett.
- 58 - Forbudet mot utbytte fra privatskoler med rett til statsstøtte skal opprettholdes,
- 59 og eventuelle overskudd skal reinvesteres i skolen.
- 60 - Private skoler skal fortsatt være pålagt de samme innsynskrav og krav om
- 61 offentlighet om egen virksomhet som offentlige skoler.

62 **Innsendt av Hedmark Senterungdom**

63 Kilder:

64 <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analyser/2024/fakta-om-grunnskolen-20242025/skolenedleggelser/>

66 <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/gir-lokalpolitikere-mer-innflytelse-over-opprettelse-av-nye-privatskoler/id2970209/>

68 2. Sats på fjellandbruket!

69 I Norge har vi 71 fjellkommuner. 35 % av dem – 25 i tallet - ligger i Innlandet (17 i Oppland
70 og 8 i Hedmark). 1/5 av alle aktive gardsbruk hører til i fjellområdene. Vi står i fare for å
71 miste ytterligere av det verdifulle landbruket i fjellkommunene, om det ikke får den
72 oppmerksomheten og prioriteringene fra storsamfunnet som det fortjener.

73 Fjellandbruket har særskilte utfordringer med klimatiske forhold, topografi, demografi og
74 mindre gardsbruk/besetninger uten grunnlag for stordrift. Samtidig har fjellandbruket
75 unike muligheter og et stort ubenyttet potensial for minst en dobling av
76 utmarksarbeid. Utmarksarbeidet er en viktig del av forgrunnet i norsk jordbruk, og det
77 høstes årlig verdier for ca. 1 milliard kroner.

78 Senterpartiet anerkjenner fjellandbruket og de store utmarksbeiteressursene som en
79 viktig del av nasjonal beredskap, selvforsyning og matsikkerhet. Et aktivt fjellandbruk
80 bidrar samtidig til en forvaltning som fremmer biologisk mangfold, kulturlandskap og
81 klimavennlig bruk av utmarksressursene. Fjellandbruket opprettholder også lokal
82 matproduksjon. Dette gjør fjellandbruket til en av de fremste aktørene i møte med
83 globale og nasjonale utfordringer knyttet til beredskap, matforsyning og klimaendringer.

84 Senterpartiet vil derfor løfte fram fjellandbruket særskilt, og prioritere tiltak som styrker
85 fjellandbruket i et beredskaps- og miljøperspektiv. Fjellandbruket er et fundament for
86 levende lokalsamfunn og en bærekraftig fremtid for fjellområdene. Ved å prioritere
87 fjellandbruket sikrer vi både robuste lokalsamfunn, levende natur og en fremtidig
88 matforsyning som tåler kriser.

89 **Senterpartiet vil:**

- 90 - Prioritere fjellandbruk i nasjonale strategier for matsikkerhet og klimapolitikk.
- 91 - Øke kapasiteten for lokal matproduksjon i fjellområder som en del av den
92 nasjonale beredskapen, og gi økte økonomiske insentiver til bønder som
93 opprettholder beitebruk og lokal produksjon som en del av kriseforberedelser.
- 94 - Utvide tilskuddsordninger til fjellbønder for å sikre økonomisk stabilitet og
95 bærekraftig drift.
- 96 - Prioriterte fjellandbruket med investeringsmidler og omstilling til løsdrift.
- 97 - Gjøre fjellandbruket robust mot klimaendringer og bidra til reduserte
98 klimagassutslipp. Bruk av utmarksarbeid må fremmes og beskyttes som en
99 klimavennlig matproduksjon. Aktiv beiting av gressmark i fjellområdene binder
100 dobbelt så mye karbon sammenlignet med krattområder uten beite.
- 101 - Bevare naturressursene ved å sikre bærekraftig bruk av utmark og beite for å
102 bevare artsmangfold og økosystemer. Vi vil investere i miljøer som fokuserer og
103 forsker på klimatilpasningstiltak og nye driftsmetoder i fjellandbruket.
- 104 - Sikre at utdanning og rådgivning i fjellandbruket inkluderer både beredskap og
105 miljøhensyn.

106 **Innsendt av Senterpartilagene i Valdresregionen**

107 3. Oppland Senterparti krever mer desentralisering av 108 naturskadeordninga

109 Å leve av, med og i pakt med naturen blir stadig tøffere når klimaet forandrer seg og
110 været blir våtere, villere og mindre forutsigbart. Naturskadeerstatning skal bøte på skader
111 på veier, bruer, jordbruks- og skogbruksareal, og byggverk som ikke dekkes av vanlig
112 forsikring.

113 Flere deler av landet har vært ramma hardt. Innlandet har flere kommuner som har hatt
114 gjentatte flom, skred og naturskader de siste åra. Enkeltpersoner og private virksomheter
115 blir særlig hardt rammet, sammen med kommunene som må ha krisestab og
116 beredskapen i orden. Det er krevende å navigere i ekstremværet og prioritere blant
117 viktige formål.

118 Etter at skaden har skjedd, ønsker de som blir ramma å komme raskest mulig tilbake i
119 gjenge. Å rydde opp og få erstatta det som erstattes kan er kritisk.

120 Naturskadeerstatningsordninga må endres og åpne for at lokal forvaltning kan bidra.
121 Lokalkunnskap og lokalt skjønn er også er verdifullt i denne sammenheng. Dagens
122 ordning med behandling i Landbruksdirektoratet har vist seg å gå for sakte. Ved flere
123 ekstreme hendelser på kort tid, må det være større fleksibilitet i hvordan saker blir
124 avklart. Saksbehandlingstida nå er for lang, og dertil klagebehandling gir stor økonomisk
125 usikkerhet og fare for nye skader mens man venter på naturskadeerstatning.

126 Regelverket må endres slik at skade på eksisterende sikringsanlegg som elveforbygning
127 og plastring i vassdrag kan erstattes gjennom naturskadeerstatningsordninga.

128 Det skal ikke være nødvendig å hyre konsulenter eller advokater for å navigere i slik
129 søknadsordninger.

130 **Oppland Senterparti mener:**

- 131 - Ordningen for naturskade må gjøres mindre byråkratisk, og mer oversiktlig.
- 132 - Prosedyrer og retningslinjer må avklares nasjonalt og håndheves lokalt.
- 133 - Kommune, fylkeskommune og statsforvalter bør ha et ansvar for
- 134 erstatningsordninger
- 135 - Landbruksdirektoratet skal bidra med kompetanse når skaden er omfattende og
- 136 angår mange
- 137 - Landbruksdirektoratet bør ved manglende kapasitet ha rutiner for å delegere
- 138 kontrollvirksomhet og oppfølging av søknader til statsforvalter
- 139 - Egenandeler bør bli gått igjennom, og hvordan byrden fordeler seg over tid
- 140 - Kommuner må få tydelig og god informasjon, slik at de kan veilede og følge opp
- 141 sine innbyggere bedre
- 142 - Statsforvalterens rolle bør være avklart for oppfølging av kommunene og
- 143 interesseorganisasjoner
- 144 - Takstfolk må kunne bruke standarder og utarbeide takst som raskt blir godkjent,
- 145 og kan gjelde for å avklare delvis eller helhetlig utbetaling raskt som ved
- 146 produksjonssvikterstatningsordninga er slik.

147 **Innsendt av Sør-Gudbrandsdalen og Stortingsrepresentantene i Oppland Senterparti**

148 **4. Sikring av jernbanenettet i Innlandet**

149 Siste års hendelser med gjentatte flommer og mange ras har vist hvor sårbart
150 jernbanenettet vårt er. Dovrebanen har vært stengt gjentatte ganger og i svært lange
151 perioder blant annet i forbindelse med Randklev bru.

152 Klimaendringer fører til at vi kanskje årlig får stengninger både av vei og bane. Nå vet vi at
153 Dovrebanen igjen blir stengt til medio april, og det er en stor bekymring for at
154 persontrafikken på Rørosbanen igjen vil bli rammet ved at godstrafikken blir prioritert.

155 Deler av godstrafikken må i disse periodene flyttes til Rørosbanen, noe som skaper store
156 utfordringer både for godstrafikken og passasjertrafikken. Dette gjør at man ikke har
157 gode, forutsigbare kollektivtransportalternativer mellom Trondheim og Oslo.

158 Det har i mange tiår vært arbeidet med mål om å kunne utnytte potensialet på Røros- og
159 Solørbanen, Gjøvikbanen og Dovrebanen i betydelig større grad enn hva som gjøres i
160 dag.

161 På kort sikt må det etableres kryssningsspor, tilsvinger og sikring av flere
162 jernbaneoverganger for å øke sikkerheten, effektiviteten og kapasiteten.

163 Gjøvikbanen trenger økt kapasitet og flere avganger for persontog, i tillegg til bedre
164 tilgjengelighet for næringsliv med gods som skal ut til markedene.

165 På lengre sikt må Røros- og Solørbanen elektrifiseres, og arbeidet må startes omgående.

166 Slik situasjonen er i dag er vi ikke i stand til å levere med tanke på
167 totalberedskapsmeldingen, langtidsplanen for forsvaret eller legge til rette for effektive
168 transportlinjer for gods.

169 Det må sikres at godset kommer frem til forventet tid, og vi må sette oss i førersetet for å
170 få satt jernbanenettet vårt i stand til å kunne transportere både persontrafikk og gods på
171 en måte som sikrer og ivaretar behovene både med tanke på frekvens og punktlighet.

172 **Hedmark og Oppland Senterparti vil:**

- 173 • At Gjøvikbanen gjøres mer tilgjengelig for person- og godstrafikk
- 174 • At det blir kartlagt og foretatt utbedringer ved kritiske punkt langs Dovrebanen.
- 175 • At Røros- og Solørbanen, Dovrebanen og Gjøvikbanen blir prioritert høyt med
176 tanke på utbedringer fremover med kryssningsspor og tilsvinger.
- 177 • At Røros- og Solørbanen umiddelbart blir en del av fjerntogstrategien.
- 178 • At det settes av penger med mål om elektrifisering av Røros- og Solørbanen, i tråd
179 med NTP

180 **Innsendt av Resolusjonkomiteen**

181 **5. Mangel på helsepersonell**

182 Ifølge Norsk Sykepleierforbund, mangler det ca. 4300 sykepleiere og spesialsykepleiere i
183 Norge. Rekruttering til yrker innenfor helse er viktig, men det må også finnes tiltak for å
184 beholde kompetansen. God rekruttering hjelper ikke, dersom man ikke greier å beholde
185 de som allerede er der.

186 For å kunne opprettholde likeverdig helsetilbud over hele landet med høy faglighet og
187 rett kompetanse på rett sted, er det viktig å sikre helsepersonell gode arbeidsvilkår og
188 god lønn. Et lønnsnivå som er på linje med utdanninger med samme utdanningslengde
189 og ansvar må være minimum. I dag er nyutdannede sykepleiere bekymret for om de
190 klarer å komme seg inn på boligmarkedet – det gjelder ikke kun i Oslo, men i hele landet.
191 Sånn skal det ikke være. Det bør heller ikke være slik at kommuner og
192 spesialisthelsetjenesten må konkurrere mot hverandre med ulike typer lokketilbud, for å
193 få tak i nødvendig kompetanse. Kommunene må få rammer som gjør dem i stand til å
194 tilby gode lønsvilkår til alt helsepersonell, og ikke bli satt i en situasjon hvor de må bruke
195 midler man egentlig ikke har for å tiltrekke seg nødvendig arbeidskraft.

196 For at man skal kunne ha spredt bosetting og gode lokalsamfunn over hele Norge, er det
197 viktig å sørge for at vi har nok helsepersonell og attraktive vilkår for disse.

198 **Senterpartiet vil:**

- 199 - Gi bedre lønsvilkår for helsepersonell
- 200 - Jobbe for bedre arbeidstidsbestemmelser og turnusordninger, som gjør at man
201 kan stå i 100% stilling hele arbeidslivet
- 202 - At effektivitet i helsesektoren ikke kun skal måles i kroner og øre, men må
203 vurderes utifra et helhetlig perspektiv hvor både pasientens og helsepersonellens
204 fysiske og psykososiale velferd står i fokus.

205 **Innsendt av Senterpartilaga i Gjøvikregionen**

206 **6. Jerveforvaltning – vi må sikre den todelte målsettinga!**

207 Vi meiner at:

- 208 1. Det må gjennomførast ekstraordinære uttak av overbestanden av jerv i dei
209 områda som har hatt store tap over fleire år for å sikre den todelte målsettinga og
210 for å få jerven ned på bestandsmålet. Overskotet av ynglingar i Norge må takast ut
211 i desse områda.
- 212 2. Vi må auke lisensfellingskvotene for å komme ned på bestandsmålet.
- 213 3. Lisens- og skadefelling av jerv fungerer for dårleg som bestandsregulerande
214 verkemiddel, særleg i alpine fjellområde, og må effektiviserast med meir
215 moderne uttaksmetodar.
- 216 4. Det må etablerast faste rutinar for at miljøforvaltninga tek ut restkvotene på jerv.
- 217 5. Der ein må ta heim att sau tidleg på grunn av omfattande angrep av jerv, må
218 forvaltninga få og bruke alle verkemiddel ein kan for å ta ut skadedyret som fører
219 til at beiteområda ikkje blir nytta slik dei skal. Anten ved skadefelling i
220 beitesesongen eller med målretta uttak gjennom lisensfellinga.
- 221 6. Ta ut alle ynglingar i beiteprioritert område uavhengig av lisensfellingskvote så
222 lenge det nasjonale bestandsmålet er nådd.
- 223 7. Vi treng ein gjennomgang av forvaltninga for å kartlegge korleis dei ulike
224 forvaltningsnivåa påverkar uttak, bestandsregistrering, kvoter og tiltak for å sikre
225 den todelte målsettinga.
- 226 8. Det må takast politiske grep for å sikre at forvaltninga fylgjer opp den todelte
227 målsettinga, få kontroll på jervebestanden og sikre ei beitenæring som kan drive
228 etter dyrevelferdsmessige mål. Vi har fleire beitebrukarar som har gjeve opp og
229 mange vurderer sterkt om dei har helse og økonomi til å prøve vidare drift. Dette
230 er alvorleg.

231 Vi har sidan 2003 ligge langt over bestandsmålet for jerv i Norge. Dei tre siste åra var
232 totalt 30 ynglingar over bestandsmålet, derfor treng vi ei stor mobilisering for å få
233 regulert bestanden ned til bestandsmålet. Dette for å ta etter mange år med manglande
234 uttak av lisensfellingskvote som eit forebyggjande tiltak før beitesesongen og for å nå
235 den todelte målsettinga. Vi har nå fleire områder med uakseptabelt store tap, og som har
236 hatt det over fleire år. Blir ikkje dette løyst og regulert, vil desse utfordringane spreie seg
237 til andre rovviltprioriterte og beiteprioriterte område.

238 Rovdata visar at det frå 2001 til 2024 har vore 42% fleire ynglingar av jerv i snitt enn det
239 nasjonale bestandsmålet viser. I praksis har vi på landsbasis aldri vore på eller under
240 bestandsmålet for jerv sidan 2003. Oversikta frå Rovdata viser også at sjølv om det i
241 enkelte år er teke ut mange dyr på ekstraordinære uttak/hi-uttak aukar bestanden av
242 jerv raskt i påfølgjande år.

243 Rovviltforliket er tydeleg på at jerven skal forvaltast på bestandsmålet. Da må det gjerast
244 ein langt større innsats for å sikre dette. Uttak av overskotet av jerv må gjennomførast
245 effektivt i alle områda vi har vanskar med å nå den todelte målsettinga.

246 **Innsendt av Resolusjonkomiteen**

247 **7. Jernbane over landegrensene**

248 Sverige og Finlands NATO-medlemskap, stor satsing på Norges forsvar i Åmot, Elverum
249 og Sør-Østerdalen gir opplagte behov for infrastruktur i forbindelsene øst-vest over
250 landegrensene. Historiske forsvarssatsinger i Sør-Østerdalen krever moderne og effektiv
251 infrastruktur for å utnytte ressursene, i samhandling og gjennom øvelser i
252 forsvarsalliansen NATO.

253 Grenseregionen med kommunene Malung-Sälen og Älvdalen på svensk side, samt
254 Engerdal og Trysil på norsk side, utgjør Nordens største vinterdestinasjon med mer enn
255 8 mill. kommersielle gjestedøgn. Person- og varetransport i et miljø- og
256 bærekraftperspektiv er avgjørende for videre utvikling.

257 Spesielt med tanke på forsvar og beredskap ser Hedmark Senterparti behovene for flere
258 jernbaneforbindelser øst-vest i Skandinavia. Dette vil dekke behovene for militær
259 samhandling, næringsutvikling og reiseliv. Vi ber regjeringen om fokus, initiativ og full
260 støtte til planene rundt dette.

261 Senterpartiet skal arbeide for jernbaneforbindelse via Østerdalen og Trysil, over til
262 Sverige.

263 **Innsendt av Senterpartilaga i Sør-Østerdalen**

264 **8. Beredskap - frå ord til handling!**

265 Store nedbørsmengder i september 2024 førte på nytt til flom, ras og omfattende
266 naturskadar i Gudbrandsdalen.

267 Dette førte til store utfordringer for infrastruktur og omfattende skader på dyrka
268 mark. E6 og omkjøringsveger vart stengt. Fjellveger måtte brukes som
269 omkjørings- og beredskapsveg. Dovrebana vart også stengt. Dette er akkurat
270 same situasjon som i august 2023 under «Hans». Situasjonen er lik i mange andre
271 daler med sideelver som i Gudbrandsdalen.

272 Dette er ikkje haldbart!

273 Det representerer ein av de største utfordringene for lokalsamfunna våre.
274 Klimaendringane gjer at flommene kjem oftare og villare. Flommene øydelegg
275 dyrka marka, den øydelegg samfunnskritisk infrastruktur og den øydelegg
276 eigedommar.

277 Erfaringane etter alle desse flommene er at det blir gjort for lite for å forebygge
278 til neste flom. I tillegg er det berre å konstatere at vi har ei naturskadeordning
279 som ikkje fungerer. Skal ein lukkast med å sikre seg mot klimaendringane må det
280 skje ei endring av gjeldande regelverk, konkrete handlingsplanar må på plass og
281 det må sikrast økonomisk gjennomføringsevne.

282 På Sjoa ender ny E6 i ei steinrøys. I 40-sona gjennom Ringebru kan fortsatt ikkje 2
283 vogntog møtast trygt på brua over Våla. Hittil har vi venta på E6 Elstad-Frya og
284 Sjoa-Otta i 8 år. Det må settast langt større fokus på hovudferdselsårene inn i
285 totalberedskapen, og det må vektleggast langt høgare når samfunnsnytta skal
286 bereknast.

287 ***Hedmark Senterparti og Oppland Senterparti vil at:***

- 288 - Forebyggjande flomtiltak krev eit langt høgare tempo og må ha ei langt
289 større gjennomføringsevne. I dag er ansvaret plassert i for mange
290 departement og ansvaret blir fragmentert og uklart. NVE må få eit
291 overordna nasjonalt ansvar, tydelig mandat og tildeles betydelig større
292 økonomiske rammer.
- 293 - Det satses på utbygging av ein langt meir robust og sikker infrastruktur
294 som til dømes ferdigstilling av E6 gjennom Gudbrandsdalen. Dette er også
295 viktig for å sikre beredskap og samfunnsikkerheit.
- 296 - Regelverk og forskrifter endrast slik at ein sikrer at det blir mogleg med eit
297 effektivt vern av dyrka mark. Dette er også viktig for å sikre sjølvforsyninga.
298 Regelverket må endrast slik at skade på eksisterande sikringsanlegg som
299 elveforbygning og plastring i vassdrag enkelt kan gjennomførast.
- 300 - Regelverket for å ta ut masse frå vassdrag og regelverket for
301 gjennomføring av krisetiltak må klargjøres, forenkles og gjennomføres.
- 302 - Naturskadeerstatningsordninga må endrast og leggast attende til lokalt
303 nivå. Dagens ordning med behandling i Landbruksdirektoratet fungerer
304 ikkje. Saksbehandlingstida er ikkje akseptabel. Regelverket må endrast slik

305 at skade på eksisterande sikringsanlegg som elveforbygning og plastring i
306 vassdrag kan erstattast gjennom naturskadeerstatningsordninga.
307 Uakseptabel lang saksbehandlingstid og klagebehandling fører til for stor
308 usikkerhet, og for stor risiko for at tiltak ikkje blir starta opp. Ordninga må
309 endrast slik at det blir likebehandling av alle, og ikkje handle om ordvalg,
310 søknadsutforming og kven som har råd til å bruke ekstern rådgjevar.

311 **Innsendt av Senterpartilaga i Sør-Gudbrandsdalen**

312 9. Vi treng vidaregåande skular og fylkeskommunal satsing 313 i heile Innlandet

314 Dokka og Skarnes vidaregåande skular og skulestadane Lom, Dombås, Flisa og
315 Sønsterud vart avvikla i saka om framtidig skule- og tilbudsstruktur på fylkestinget i
316 oktober 2024. Over 700 elevar mista nærskulen sin og over 200 tilsette mista jobben.
317 Heile prosessen skapte store protestar og stor mobilisering i heile Innlandet frå elevar,
318 lokalsamfunn og næringsliv for å sikre nærskulane sine.

319 Vi i Senterpartiet var tydelege allereie i 2022 på at vi ville ha ei sak om tilbudsstruktur og
320 ikkje ei sak om skulestruktur. Vår inngang i saka var å ha utviklingsbrillene på for
321 Innlandet. Kva utfordringar og moglegheiter innlandssamfunnet har må vere førande for
322 å løfte og styrke både ungdommane, lokalsamfunn og næringslivet i eit fylke med store
323 avstandar.

324 Vi har også peikt på at potensialet for å auke elevtalet i Innlandet er stort med tanke på
325 dei satsingane som er på forsvar, beredskap og auka sjølvforsyning. Vi treng også
326 kapasitet ved dei vidaregåande skulane for å få våre unge som er i utanforskap inn for å
327 fullføre skuleløpet sitt og komme ut i arbeid.

328 Senterpartiet nasjonalt er tydelege på at vi vil føre ein ambisiøs og offensiv
329 kunnskapspolitikkk med fokus på å vere tilstades med regionale utdanningstilbod som er
330 tilgjengelege der folk bur. Da kan bedrifter og kommunar rekruttere breiare og få tilgang
331 på fleire fagfolk, noko som også stod i Hurdalsplattformen. Dette må vår skolepolitikk på
332 fylkesnivå bygge opp under.

333 Senterpartiet har gjennom heile prosessen og debatten vore tydelege på at vi vil lytte til
334 høyringsinnspela og dei var overtydelege på kor viktig den vidaregåande skulen er for
335 lokalsamfunna og for tilgangen til lærlingar og rekruttering for næringslivet i heile
336 Innlandet.

337 Den mobiliseringa vi har sett lokalt gjennom prosessen og ikkje minst etter at avviklinga
338 av skulane og skulestadane var eit faktum, berre viser kor avgjerande viktig dette er for
339 framtidstru, utvikling og folketalsutvikling.

340 Senterpartiet skal fylgje med på kva konsekvensar avviklinga av desse utdanningstilboda
341 vil få av både økonomisk og samfunnsmessig karakter i dei kommunane som no har
342 mista nærskulen sin. Vi gjekk til val på å oppretthalde dei skulane og studiestadane vi
343 hadde i Innlandet og ha ein utdanningspolitikk som skulle sikre gode tilbod med god
344 kvalitet nær der folk bur, både for vidaregåande opplæring og høgare utdanning. Dette
345 gjeld fortsatt og derfor må vi vurdere korleis vi kan styrke utdanningstilbodet i heile
346 Innlandet.

347 Eit knapt fleirtal pressa gjennom ei radikal endring av skulestrukturen som er gjeldande
348 frå hausten 2025. Vi vil jobbe for å støtte dei lokale initiativa for privatskular og
349 pilotprosjekt mellom kommune, næringsliv og fylkeskommunen fordi vi meiner denne
350 avviklinga er lite framtidsretta og kan få store konsekvensar for desse lokalsamfunna.

351 Fylkestinget vedtok Innlandsstrategien i desember 2024 og der står det mellom anna at
352 inkluderande og levande lokalsamfunn med berekraftige byar, tettstader og bygder er
353 sentralt for attraktivitet og bulyst. Noko som igjen skaper etablering og tilflytting. Det blir
354 peikt på at det ligg eit stort potensial i å vidareutvikle verdikjedene til landbruket og

355 industrien gjennom innovasjon. Norsk matforsyning er også ein viktig del av vår
356 beredskap og Innlandet både har og skal ta ein sterk posisjon opp mot forsvarssatsinga
357 og beredskap generelt.

358 Senterpartiet ynskjer også å styrke fylkeskommunen si jobbing ute i
359 regionane. Fylkeskommunen skal vere tett på kommunane og sørge for utvikling i alle
360 regionar. Interkommunale politiske råd er viktige for dette arbeidet og vi vil ha ei
361 revitalisering av dette samarbeidet. Det er på tide å forsterke og utvikle samarbeidet og
362 fylkeskommunen si rolle som regional utviklar.

363 **Senterpartiet vil**

- 364 - Støtte opp om dei lokale initiativa for privatskular og pilotprosjekt mellom
365 kommune, næringsliv og fylkeskommune
- 366 - Gje dei interkommunale politiske råda større innflytelse på fylkeskommunen sine
367 prioriteringar i regionane gjennom eit forsterka samarbeid
- 368 - Sikre god fordeling av tenester, tilbod og økonomiske verkemiddel mellom
369 regionane
- 370 - Flytte arbeidsplassar frå administrasjonen på Hamar og Lillehammer til regionane

371 **Innsendt av Fylkestingsgruppa**

372 **10. Politisk kontroll over energinettet.**

373 Flere regioner i Innlandet står ovenfor en situasjon der det er uklart om det finnes
374 tilstrekkelig kraft til å møte behovet man har i dag og i nær framtid. Dette fordi deler av
375 eksisterende næringsliv skal elektrifisere sin produksjon for å nå klimamål, eller fordi de
376 har vekstambisjoner som vil kreve mer energi. I tillegg har flere av regionene en pågang
377 av nye virksomheter som ønsker å etablere seg.

378 I tillegg skal tungtransporten og anleggsmaskiner elektrifiseres. Det er planer om
379 etablering av ny-fornybar energi produksjon flere steder, men det er også meldt om at
380 det ikke er nettkapasitet til å ta imot ny energi på dagens nett.

381 Dette skaper store utfordringer for flere regioner i Innlandet, og er med på å begrense
382 vekst og utvikling i hele fylket, og bidrar til en ytterligere sentralisering. Dette gjør det
383 vanskelig for flere regioner å gjennomføre sine planer knyttet til vekst og utvikling,
384 gjennom innbyggervest, etablering av nye arbeidsplasser og generelt omstillingen
385 knyttet til bruk av mer fornybare energikilder.

386 Når det gjelder prognoser og framskrivninger av framtidig behov for energi, så er det ulike
387 syn, og sprikende kalkyler. Det synes tydelig at vindkraftutbyggings-aktører med
388 betydelige finansielle muskler, over tid har tegnet et bilde av store behov for utbygging.
389 Samtidig som motstandere av disse prosjektene legger fram helt andre påstander, og
390 mener at behovsanalysene er ren skremselsargumenter for å tvinge fram utbygging. I
391 tillegg løper fortsatt debatten på hvor mye kraft vi fører ut av landet, prissmitte
392 problematikken eksisterer fortsatt, og det er med andre ord krevende å skulle ta stilling
393 til akkurat hva framtidig behov i virkeligheten er.

394 I Innlandet er det i dag Statsnett og Elvia som gjennom sine prioriteringer av hvor
395 utbygging av nettkapasitet skjer, er med å styre hvor det skal skje vekst og utvikling. For å
396 øke både bosetting og nye arbeidsplasser, trengs det strøm. I dag har flere regioner fått
397 beskjed av Statsnett å redusere sine ambisjoner for vekst og utvikling, da de ikke ønsker
398 å utvikle nettkapasiteten til disse områdene. Framover vil det være tilgang på energi og
399 nettkapasitetene som styrer hvor næringslivet etablerer seg og hvor folk vil bosette seg,
400 altså sitter Statsnett og Elvia med makten til å bestemme hvor veksten i Innlandet skal
401 skje. Dette er en rolle de ikke skal ha!

402 Det er behov for å øke nettkapasitet og tilgangen på strøm i flere regioner i Innlandet, og
403 det er nødvendig å finne løsninger for å dekke dagens og fremtidens energi behov.
404 Samtidig må vi sikre at det er de nødvendige utviklingsprosjektene er politisk styrt, slik at
405 det er det politiske nivået som setter føringene for hvor utvikling skal skje, og dermed
406 motvirke sentralisering.

407 Senterpartiet valgte å gå ut av regjeringssamarbeidet med Arbeiderpartiet med
408 bakgrunn i ønske om å ha national kontroll over kraft. Med samme fokus, er det
409 avgjørende at det etableres politisk kontroll over nettutbygging og prioriteringer i vårt
410 eget fylke, og vårt eget land. Norsk næringsutvikling skal ikke avgjøres av kapital og
411 næringsinteresser, men baseres seg på politiske prosesser og beslutninger.

412 **Innsendt av Senterpartilaga i Kongsvingerregionen**

413 **11. Jerveforvaltning – vi må sikre den todelte målsettinga!**

414 Vi meiner at:

- 415 1. Det må gjennomførast ekstraordinære uttak av overbestanden av jerv i dei
416 områda som har hatt store tap over fleire år for å sikre den todelte målsettinga og
417 for å få jerven ned på bestandsmålet. Overskotet av ynglingar i Norge må takast ut
418 i desse områda.
- 419 2. Vi må auke lisensfellingskvotene for å komme ned på bestandsmålet.
- 420 3. Lisens- og skadefelling av jerv for dårleg som bestandsregulerande verkemiddel,
421 særleg i alpine store område som vi har i Nord-Gudbrandsdal, og i Møre og
422 Romsdal, og må effektiviserast med meir moderne jaktmetodar.
- 423 4. Det må etablerast meir faste rutinar for at miljøforvaltninga tek ut restkvotene på
424 jerv.
- 425 5. Der ein må ta heim att sau tidleg på grunn av omfattande angrep av jerv, må
426 forvaltninga få og bruke alle verkemiddel ein kan for å ta ut skadedyret som fører
427 til at beiteområda ikkje blir nytta slik dei skal. Anten ved skadefelling i
428 beitesesongen eller med målretta uttak gjennom lisensfellinga.
- 429 6. Ta ut alle ynglingar i beiteprioritert område uavhengig av lisensfellingskvote så
430 lenge det nasjonale bestandsmålet er nådd.
- 431 7. Vi treng ein gjennomgang av forvaltninga for å kartlegge korleis dei ulike
432 forvaltningsnivåa påverkar uttak, bestandsregistrering, kvoter og tiltak for å sikre
433 den todelte målsettinga.

434 Det har dei seinare åra vore mange møte med Klima- og miljø og Landbruks- og
435 matdepartementet for å varsle om og synleggjere at vi har fått ei jerveforvaltning som
436 ikkje fungerer. Det må takast politiske grep for å fylgje opp Hurdalsplattformen, sikre den
437 todelte målsettinga, få kontroll på jervebestanden og sikre ei beitenæring som kan drive
438 etter dyrevelferdsmessige mål. Vi har fleire beitebrukarar som har gjeve opp og mange
439 vurderer sterkt om dei har helse og økonomi til å prøve vidare drift. Dette er alvorleg.

440 Vi har sidan 2003 ligge langt over bestandsmålet for jerv i Norge. Dei tre siste åra var
441 totalt 30 ynglingar over bestandsmålet (1+16+13), derfor treng vi ei stor mobilisering for å
442 få regulert bestanden ned til bestandsmålet. Dette for å ta etter mange år med
443 manglande uttak av lisensfellingskvote som eit forebyggjande tiltak før beitesesongen og
444 for å nå den todelte målsettinga. Vi har nå område med uakseptabelt store tap, og som
445 har hatt det over fleire år.

446 Det står tydeleg i Rovviltforliket at:

447 *«Dyr på utmarksbeite har mange positive kvalitetar, og der er viktig å sikre levedyktig*
448 *næringsverksemd i landbruket i området med rovvilt. Forlikspartane viser til den todelte*
449 *målsettinga etter rovviltforliket frå 2004, og at utfordringa ligg i å ta vare på begge delar*
450 *utan at konfliktane mellom dei blir større enn nødvendig.*

451 *Det er eit må at den regionale myndigheita i rovviltforvaltninga skal styrkast.*
452 *Rovdyrforvaltninga må baserast på ein politikk der omsyn til å sikre overleving til alle dei*
453 *store rovviltartane i Norsk natur må kombinerast med ei forvaltning som totalt bidreg til å*
454 *dempe konfliktane og motverke utryggheit innanfor den todelte målsettinga.»*

455 Det ligg eit stort ansvar for Senterpartiet i regjering å fylgje opp dette og løyse dei store
456 utfordringane som spesielt Skjåk, Lesja, Fjord og Rauma kommunar har nå med ein altfor

457 stor bestand av jerv. Blir ikkje dette løyst og regulert, vil desse utfordringane spreie seg til
458 andre rovviltprioriterte og beiteprioriterte område.

459 Oversikten frå Rovdata visar at det frå 2001 til 2024 har vore 42% fleire ynglingar av jerv i
460 snitt enn det nasjonale bestandsmålet viser. I praksis har vi på landsbasis aldri vore på
461 eller under bestandsmålet for jerv sidan 2003. Oversikta frå Rovdata viser også at sjølv
462 om det i enkelte år er teke ut mange dyr på ekstraordinære uttak/hi-uttak aukar
463 bestanden av jerv raskt i påfølgjande år. Det viser at jervebestanden tåler større
464 reguleringar utan at det går nemneverdig utover bestanden og at jerv er ein høgst
465 levedyktig art.

466 Rovviltforliket er tydeleg på at jerven skal forvaltast på bestandsmålet. Da må det gjerast
467 ein langt større innsats for å sikre dette både på lokalt nivå, spesielt der det er stort
468 skadepotensial i beitesesongen, og på nasjonalt nivå. Uttak av overskotet av jerv må
469 gjennomførast og det må regulerast i dei områda der vi har vanskar med å nå den
470 todelte målsettinga.

471 **Innsendt av Senterpartilaga i Nord Gudbrandsdalen**

472 **12. Resolusjon om fylkesbytte for kommuner og** 473 **viktigheten av folkeavstemning**

474 **Bakgrunn:** Senterpartiet anerkjenner at kommuner kan ha behov for å bytte fylke for å
475 bedre ivareta innbyggernes interesser og behov. Samtidig er det avgjørende at slike
476 beslutninger tas i tråd med demokratiets prinsipper og med bred støtte fra befolkningen.

477 **Resolusjon:**

- 478 1. **Prinsipp om lokal selvbestemmelse:** Senterpartiet mener at kommuner skal ha
479 rett til å vurdere og gjennomføre fylkesbytte dersom det er til det beste for
480 innbyggerne. Dette skal skje i tråd med prinsippet om lokal selvbestemmelse.
- 481 2. **Grundig utredning:** Før en beslutning om fylkesbytte tas, skal det gjennomføres
482 en grundig utredning som vurderer alle relevante aspekter, inkludert økonomiske,
483 administrative og tjenestemessige konsekvenser. Utredningen skal sikre at
484 beslutningen er basert på et solid faktagrunnlag.
- 485 3. **Folkeavstemning som beslutningsgrunnlag:** For å sikre at fylkesbytte skjer med
486 bred støtte fra befolkningen, skal det gjennomføres en folkeavstemning i den
487 aktuelle kommunen før beslutning om fylkesbytte tas. Resultatet av
488 folkeavstemningen må respekteres.
- 489 4. **Informasjon og åpenhet:** Kommunen skal sørge for at innbyggerne får grundig
490 informasjon om konsekvensene av et fylkesbytte, både positive og negative.
491 Dette inkluderer økonomiske, administrative og tjenestemessige aspekter.
- 492 5. **Dialog med fylkeskommunene:** Kommunen skal føre en åpen dialog med både
493 det nåværende og det potensielle nye fylket for å sikre en smidig overgang og
494 ivareta innbyggernes interesser på best mulig måte.

495 **Konklusjon:** Senterpartiet forplikter seg til å arbeide for at fylkesbytte for kommuner skjer
496 på en demokratisk og transparent måte, med folkeavstemning som et sentralt element.
497 Dette vil sikre at beslutningene tas i tråd med innbyggernes ønsker og behov, og at
498 overgangen skjer på en smidig og effektiv måte.

499 **Innsendt av Randsfjordregionen (Uten støtte fra Søndre og Nordre Land)**

500 **13. Kommunalt FAU, KFU, må bli lovpålagt i hele landet!**

501 Hver grunnskole i Norge skal ha et arbeidsutvalg som er valgt av foreldrene.

502 FAU, er i dag et lovpålagt organ som sammen med skolen skal jobbe for å sikre at alle
503 elever har et trygt og godt skolemiljø. Men det er opp til kommunen å bestemme hvilke
504 andre brukerorgan skolene, eller kommunen, skal ha. Dette fører til ulikheter i hvordan
505 FAU fungerer på de ulike skolene, både lokalt og på landsbasis. Enkelte skoler viser seg
506 også å nærmest ikke vite hva FAU faktisk kan bistå med. Ved å lovfeste et felles organ på
507 kommunalt nivå, som også er pålagt å gi lik opplæring til skoler og foreldregruppene i
508 skolene de drifter, kan vi skape et bedre grunnlag og en større sikkerhet, for at barna får
509 en trygg og god skolehverdag, slik de har krav på.

510 Målet med FAU er å gi foreldrene reell medvirkning i skolens virksomhet og utvikling og
511 at deres synspunkter blir hørt og tatt hensyn til, slik opplæringsloven krever. Det handler
512 ikke om å gi den ene eller andre parten rett i enkeltsaker, men å sikre at foreldrenes
513 stemme også er representert. Skoleleder skal legge til rette for godt samarbeid og dialog
514 mellom skolen og FAU. Representantene har på sin side ansvar for å følge opp,
515 vedlikeholde og videreutvikle samarbeidet. FAU skal samarbeide med skolens ledelse
516 og ansatte, elevrådet, foreldrekontaktene, foreldrene ved skolen og kommunalt
517 foreldreutvalg dersom kommunen tilbyr dette.

518 I dag er det ikke lovpålagt med kommunalt FAU. Dette er med på å skape ulikheter i
519 organet mellom kommunene over hele landet. Også innad i kommunene ser vi at det er
520 store ulikheter i hvordan foreldregruppene fungerer sammen med skoleledelsen,
521 foreldrene og kommunen.

522 Et lovpålagt KFU, vil være til stor hjelp i de kommunene hvor man ikke har funnet det
523 formålstjenlig å opprette KFU. Ved å lovfeste KFU, vil man kunne sikre felles informasjon
524 til alle FAU-organer i hele landet, og man vil dermed åpne for muligheten til å påvirke
525 skolemiljøet positivt i alle klasserom fra en felles plattform.

526 *KFU har disse naturlige hovedoppgavene:*

- 527 1. *være et samlende organ for alle skolene i kommunen*
- 528 2. *være et bindeledd mellom foreldre(FAU), skolekontoret/administrasjonen og*
529 *politikkerne.*
- 530 3. *Bidra med informasjon til skolene om aktuelle saker som berører alle*
531 *foreldreutvalgene i kommunen. Dette kan for eksempel gjøres ved at referatene fra*
532 *styremøtene i KFU sendes til FAU-lederne ved hver skole, og at minst en representant*
533 *fra hvert FAU-styre har et medlem i KFU.*
- 534 4. *Ivareta foreldrenes synspunkter i de politiske beslutningsorganene i kommunen.*
- 535 5. *Bidra til erfaringsutveksling og foreldresamarbeid mellom skolene i kommunen.*
- 536 6. *Arbeide for at tillitsvalgte foreldre ved skolene i kommunen får opplæring, slik at de*
537 *kan ivareta sine oppgaver på den enkelte skolen på en best mulig måte.*

538 Det er spesielt det siste punktet her som er viktig. Det å kunne dele felles informasjon på
539 et bredt plan i hele landet, vil gi store muligheter for å påvirke det sosiale miljøet i
540 skolene, og da med den hensikt at felles læring gir varige resultater. Alle kommuner bør

541 pålegges å arrangere felles informasjonskurs til sine FAU-tillitsvalgte, slik at alle skolene
542 får tilgang på den samme informasjonen.

543 KFU bør også få talerett i det utvalget i kommunen hvor skolesaker diskuteres og vedtak
544 fattes. Da får de tilsendt aktuelle sakspapirer, og foreldre kan få innflytelse der
545 beslutninger tas. Slik kan elevenes og foreldrenes interesser settes på den skolepolitiske
546 dagsordenen.

547 Foreldregruppene i Norge må inkluderes mer i saker som angår skolen, og de må få
548 større innflytelse i sine kommuner.

549 **Senterkvinnene i Hedmark henstiller Hedmark Senterparti til å følge opp saken slik at**
550 **KFU kan bli lovpålagt i hele landet med følgende styrkningsforslag:**

- 551 1. KFU skal være et samlende organ for alle skolene i kommunen
- 552 2. KFU skal fungere som et bindeledd mellom foreldregruppene (FAU),
553 skolekontoret/administrasjonen og politikerne.
- 554 3. KFU skal bidra med informasjon til skolene om aktuelle saker som berører alle
555 foreldreutvalgene i kommunen.
- 556 4. KFU skal ivareta foreldrenes synspunkter i de politiske beslutningsorganene i
557 kommunen.
- 558 5. KFU skal bidra til erfaringsutveksling og foreldresamarbeid mellom skolene i
559 kommunen.
- 560 6. KFU skal arbeide for at tillitsvalgte foreldre ved skolene i kommunen får
561 opplæring, slik at de kan ivareta sine oppgaver på den enkelte skolen på en best
562 mulig måte.

563 **Innsendt av Hedmark Senterkvinner**